

Raziyeh Khodayari, 08-677 27 13
raziyeh.khodayari@energiforetagen.se

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.ke.remissor@regeringskansliet.se

KN2023/02755

Kommissionens förslag till direktiv om verifiering och kommunikation om uttryckliga miljöpåståenden

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen Sverige håller med att en harmoniserad och välfungerande inre marknad med avseende på miljöpåståenden skulle öka "skyddet" för miljön och skapa lika villkor för företag som är verksamma inom EU. Det är viktigt att definiera en omfattning som möjliggör välinformerade konsumentbeslut och driver på omställningen till ett hållbart och fossilfritt samhälle.

Vi anser att det är viktigt att

- direktivet gör skillnad mellan produktrelaterade miljöpåståenden och företagets framtida miljömål. Ett rimligare tillvägagångssätt för att reglera ambitiösa mål är att reglera dessa genom en separat artikel som ställer krav på att företag årligen rapporterar om sina planer, framsteg och konkreta åtgärder som vidtagits för att nå sina långsiktiga ambitioner och mål.
- artikel 2 utvidgas till att omfatta inte bara kommunikation från företag till konsument utan även kommunikation från företag till företag. Detta tillvägagångssätt skulle säkerställa lika villkor för alla företag som är verksamma på EU-marknaden.
- tydliga validerings- och kommunikationskrav för produkt- och tjänsterelaterade miljöpåståenden anges. Energiföretagen Sverige stödjer att påståenden måste vara tillräckligt underbyggda och anser att tydlig information måste tillhandahållas vid sidan av påståenden för att säkerställa att konsumenterna kan göra välinformerade val om produkter och tjänster. Alla krav i detta avseende måste vara tydliga och genomförbara och inriktade på att tjäna syftet med direktivet och inte överbelasta konsumenterna med information.

- en rimlig administrativ börda och kostnad för medlemsstaterna och verksamhetsutövare säkerställs.
- sanktionsbestämmelserna i förslaget bör utformas för att vara proportionerliga och genomförbara i det svenska rättssystemet. Det är också viktigt att bestämmelserna om domstolsprövning får en utformning som går att förena med svensk straff- och processrättslig lagstiftning.

Generella synpunkter

Energiföretagen Sverige håller med att en harmoniserad och välfungerande inre marknad med avseende på miljöpåståenden skulle öka "skyddet" för miljön och skapa lika villkor för företag som är verksamma i EU.

Förslaget kompletterar lagförslaget till ett direktiv om mer konsumentmakt i den gröna omställningen genom bättre skydd mot otillbörliga affärsmetoder och bättre information genom att fastställa kriterier om miljöpåståenden och miljömärkningar riktade till konsumenter som måste uppfyllas för att få sättas på EU:s inre marknad. Det är viktigt att tydliggöra hur denna lagstiftning och andra lagstiftningsförslag på närliggande områden förhåller sig till varandra och att de olika lagstiftningsförslagen är kompatibla. Reglerna bör baseras på en väl avvägd balans mellan ett starkt konsumentskydd, ett effektivt miljöskydd och näringsidkarnas intressen.

Energiföretagen Sverige anser att det är viktigt att definiera en omfattning som möjliggör välinformerade konsumentbeslut och samtidigt möjliggör övergången till ett hållbart och fossilfritt samhälle.

Varje medlemsstat ska enligt förslaget utse en eller flera behöriga myndigheter att ansvara för efterlevnaden av förslaget. Förslaget får inte leda till att regelverken på EU:s inre marknad fragmenteras. Det är viktigt att förslaget utformas så att medlemsstaternas tillsyn av efterlevnaden blir så enhetlig som möjligt. Det är också viktigt att undvika dubbla krav för samma miljöpåstående.

Sanktionsbestämmelserna i förslaget bör utformas för att vara proportionerliga och genomförbara i det svenska rättssystemet. Det är också viktigt att bestämmelserna om domstolsprövning får en utformning som går att förena med svensk straff- och processrättslig lagstiftning.

Gör skillnad mellan produktrelaterade miljöpåståenden och framtida miljömål

Direktivet måste skilja mellan framtida ambitiösa miljömål och produkt- eller tjänsterelaterade miljöpåståenden. I utkastet till direktiv omfattas sådana påståenden av samma krav. Vi menar att alla ansträngningar måste fokuseras på att påskynda övergången till hållbara och fossilfria samhällen men förslaget innebär en stor risk att bromsa denna övergång.

Uttalanden som sätter ett företags framtida vision och ambition och ger riktning åt dess affärsstrategi spelar en viktig roll för att definiera ett företags syfte. De sätter en tydlig gemensam riktning för de nuvarande aktiviteterna i alla verksamheter och är nyckeln till att attrahera rätt kompetens, arbetsstyrka och

partners. Företag behöver sätta ribban högt med sina ambitioner utan att alltid i förväg veta hur exakt sådana ambitioner ska nås. Vi befärrar att direktivet i sin nuvarande form (särskilt artiklarna 3-5 och 10-11) skulle begränsa företags möjligheter att göra detta. Det kan resultera i den oavsiktliga konsekvensen att företag inte längre vågar sätta djärva ambitioner. Detta skulle i sin tur innebära att affärsstrategier inte längre styrs av höga ambitioner och i slutändan kan detta bromsa insatserna för att förverkliga omställningen till hållbara och fossilfria samhällen. Det i en tid då alla ansträngningar måste fokuseras på att påskynda omställningen. Det skulle också skapa en negativ kedjeeffekt och bromsa affärspartners att sätta lika eller ännu högre ambitioner för deras framtidsplaner

Ett rimligare tillvägagångssätt för att reglera ambitiösa mål är att reglera dessa genom en separat artikel som kräver att företag årligen rapporterar om sina planer, framsteg och konkreta åtgärder som vidtagits för att nå sina långsiktiga ambitioner och mål. Som exempel, om ett företag vill göra anspråk på att ha nått netto-noll utsläpp innan man har helt eliminerat sina utsläpp i hela värdekedjan måste företaget, förutom att minska sina utsläpp, åtagit sig att och leverera utsläppsminskningar i linje med Parisavtalet. Bara så länge företaget håller sig i linje med åtagandena kan det behålla sitt netto-noll certifiering/märkning.

Artikel 2 behöver omfatta kommunikation till andra företag

Artikel 2 bör utvidgas till att omfatta inte bara kommunikation från företag till konsument utan även kommunikation från företag till företag. Detta tillvägagångssätt skulle säkerställa lika villkor för alla företag som är verksamma på EU-marknaden.

För att säkerställa lika villkor inom EU, behöver direktivet tillämpas på alla företag som verkar på EU-marknaden. Det nu föreslagna tillämpningsområdet utesluter företag som enbart har relationer med andra företag, vilket ger sådana företag en konkurrensfördel gentemot företag som endast säljer produkter och tjänster till slutkunder eller företag som har en relation med både andra företag och slutkunder (som de flesta energiföretag). Tillvägagångssättet från kommissionen strider mot direktivets ambition att skapa en strategi för miljöanspråk inom hela EU. Dessutom är gränsen inte alltid okomplicerad vad som menas med kommunikation mellan företag och kommunikation från företag till konsument, vilket väcker utmanande praktiska frågor. Det skulle till exempel vara svårt ur en regleringssynpunkt att avgöra om en företagskampanj angående en ny produkt eller tjänst riktar sig till konsumenter eller företag.

Ange tydliga validerings- och kommunikationskrav för produkt- och tjänsterelaterade miljöpåståenden

Energiföretagen Sverige stödjer att påståenden måste vara tillräckligt underbyggda och att tydlig information måste tillhandahållas vid sidan av påståenden för att säkerställa att konsumenterna kan göra välinformerade val om produkter och tjänster. Alla krav i detta avseende måste vara tydliga och genomförbara och inriktade på att tjäna syftet med direktivet och inte överbelasta konsumenterna med information.

Som exempel behövs förtydliganden när det gäller att bevisa vad som utgör "betydande" miljöpåverkan, aspekter och prestanda (artikel 3.1) och vad medlemsstaterna måste göra för att fastställa denna betydelse. Tolkningen kommer med största sannolikhet att skilja sig åt inom EU men även inom stora företag med flera affärsområden om hur man definierar om en produkt eller handlare presterar "betydligt" bättre än vad som är gängse praxis för produkter i den aktuella produktgruppen eller sektorn.

När det gäller den information som krävs vid sidan av krav (artikel 5) bör sådana krav utvecklas med fokus på mervärde för konsumenterna. Bland annat genom att fokusera på att information tillhandahålls på ett enkelt, begripligt och tydligt sätt så att konsumenterna kan förstå informationen och göra medvetna val. De detaljkrav som föreslås av EU-kommissionen går emot det uttalade syftet med direktivet, det vill säga att hjälpa konsumenter, eftersom det kan leda till ytterligare otydlighet för konsumenterna.

Rimlig administrativ börda för medlemsstaterna och företag

Förslaget innebär att näringsidkare behöver ett förhandsgodkännande av en aktör, som ska vara ett tredjeparts ackrediterat organ. Dessutom måste ett antal kriterier uppfyllas för att få ett förhandsgodkännande från den ackrediterade aktören. EU-kommissionen bör säkerställa en rimlig administrativ börda och kostnad för medlemsstaterna och verksamhetsutövare.

Energiföretagen Sverige välkomnar avsikten med de föreslagna kontrollåtgärderna, med klargörandet att de endast måste gälla produktrelaterade påståenden, inte uttalanden om företagets framtida mål och ambitioner. För att direktivet ska vara effektivt kommer efterlevnadsåtgärder att vara avgörande. Vi anser också att förslaget måste stärkas ytterligare genom att införa tydligare krav på tredjepartsverifiering och anpassa verifieringsprocessen på ett sätt som gör implementeringen genomförbar.

Verifieringsåtgärderna skulle tjäna på att återspegla detaljerade krav som handlare och produkter enligt artiklar 3–5 omfattas av. Till exempel saknas tydliga skyldigheter för när en verifieringsprocess måste slutföras efter att tredjepartsverifieraren ha fått nödvändig information från företag. Detta kommer utöver andra utmaningar med det föreslagna verifieringssystemet, bland annat att identifiera nödvändig expertis för att bedöma miljöpåståenden, fastställande av avtal som säkerställer att kommersiellt känslig information tillhandahålls av näringsidkare behandlas konfidentiellt och säkerställa en harmoniserad metod för att bedöma miljöpåståenden i hela EU. Dessutom kan ett krav på verifiering innan en produkt lanseras, potentiellt försena tiden för introduktion till marknaden och därmed också omställningsprocessen för energisektorn eller industrin.

Mot ovanstående bakgrund, och i syfte att undvika att administrativt överbelasta medlemsstaterna och företagen föreslår Energiföretagen Sverige en alternativ verifieringsmodell där företagen årligen granskas genom befintliga obligatoriska revisionsförfaranden om efterlevnad av sina gröna miljöpåståenden för produktrelaterade påståenden. Om företagen visar sig följa direktivet kan de

sedan påstå att de är certifierade som ansvarsfulla i kommersiell praxis i påståenden de gör relaterade till produkter antingen genom ett märke eller annan visuell signatur. En sådan verifieringsmodell skulle inte bara hjälpa konsumenterna att skilja ansvariga företag från oansvariga, men också upprätthålla den administrativa bördan på en realistisk nivå för verksamhetsutövare och medlemsstaterna samtidigt som det tillåter företag att sätta och kommunicera djärva ambitioner för sina övergripande mål och syfte framöver.

Övriga synpunkter

Kommissionen anger att ett miljöpåstående ska upprätthållas utifrån ett livscykelperspektiv och det ska vara specificerat vad det omfattar. Det anges att miljöpåståendet ska redovisa om en rapporterad positiv aspekt också har en negativ miljöpåverkan. Det kan innebära att alla miljöpåståenden om klimat måste kompletteras med allmänna texter om att produkten påverkar miljön negativt. Det på grund av att all produktion och konsumtion innebär negativ miljöpåverkan, även om i mycket liten omfattning. För att undvika generella och meningslösa påståenden för negativ miljöpåverkan bör myndigheter konkretisera vilka andra kriterier eller miljöpåverkan behöver utredas och granskas. Det är viktigt att all märkning ska vara utvecklad på vetenskaplig grund och att säkerställa lika villkor för alla företag som är verksamma på EU-marknaden.

Åsa Pettersson
vd, Energiföretagen Sverige